

Na osnovu Amandmana LXXXII tačka b) st. 5. i 6. na Ustav Republike Srpske, člana 115. Ustava Republike Srpske i člana 60. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 104/11 i 92/12), Vijeće za zaštitu vitalnog interesa Ustavnog suda Republike Srpske, na sjednici održanoj 25. aprila 2017. godine, d o n i j e l o j e

O D L U K U

Utvrđuje se da Zakonom o osnovnom vaspitanju i obrazovanju, koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 09. februara 2017. godine, nije povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

O b r a z l o ž e n j e

Predsjedavajuća Vijeća naroda Republike Srpske dostavila je 27. marta 2017. godine Ustavnom sudu Republike Srpske – Vijeću za zaštitu vitalnog interesa (u daljem tekstu: Vijeće) akt broj: 03.1/I-125/17 od 27. marta 2017. godine, kojim se, saglasno zahtjevu Kluba delegata bošnjačkog naroda, traži utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u Zakonu o osnovnom vaspitanju i obrazovanju koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 09. februara 2017. godine. Uz navedeni akt dostavljen je predmetni zakon, Odluka o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda broj: 03.2-5-4/17 od 20. februara 2017. godine, Obrazloženje ove odluke broj: 03.2-5-4/17-1 od 21. februara 2017. godine, te Amandmani sa obrazloženjem pod brojem: 03.2-5-4/17-2 od 21. februara 2017. godine, koje je Klub delegata bošnjačkog naroda podnio na ovaj zakon. U aktu predsjedavajuće Vijeća naroda se navodi da je Narodna skupština Republike Srpske na Šesnaestoj sjednici, održanoj 09. februara 2017. godine, izglasala Zakon o osnovnom vaspitanju i obrazovanju broj: 02/1-021-127/17, te je, saglasno Amandmanu LXXXII na Ustav Republike Srpske, ovaj zakon dostavljen na razmatranje Vijeću naroda Republike Srpske. Klub delegata bošnjačkog naroda je pomenutim aktom odlučio da pokrene proceduru zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda, jer smatra da je ovim zakonom povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda. S obzirom na to da Vijeće naroda Republike Srpske nije postiglo saglasnost svih klubova povodom predmetnog zakona, kao ni Zajednička komisija Narodne skupštine i Vijeća naroda, pitanje je proslijeđeno Ustavnom sudu Republike Srpske – Vijeću za zaštitu vitalnog interesa da odluči da li je Zakonom o osnovnom vaspitanju i obrazovanju povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

Odlučujući o prihvatljivosti zahtjeva, Vijeće je na sjednici održanoj 03. aprila 2017. godine donijelo rješenje broj UV-5/17 kojim je utvrđeno da je prihvatljiv zahtjev Kluba delegata bošnjačkog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske za utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u čl. 11, 17, 24, 38, 42, 113, 115, 134. i 137. Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju broj: 02/1-021-127/17, koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 09. februara 2017. godine. Vijeće je, naime, utvrdilo da su ispunjene procesne pretpostavke za prihvatljivost zahtjeva, cijeneći činjenice da je obavještenje o pokretanju postupka za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa ovom vijeću dostavila predsjedavajuća Vijeća naroda Republike Srpske, da je za odluku o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa glasalo svih osam prisutnih članova Kluba delegata bošnjačkog naroda u Vijeću naroda, da se o navedenom zahtjevu bošnjačkog naroda glasalo po proceduri za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa, te da nije postignuta saglasnost svih klubova u Vijeću naroda, kao ni saglasnost

Zajedničke komisije Narodne skupštine i Vijeća naroda.

Saglasno članu 50. stav 2. i 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 114/12, 29/13 i 90/14), Vijeće je 03. aprila 2017. godine, Klubu delegata srpskog naroda i Klubu delegata hrvatskog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske, kao i Narodnoj skupštini Republike Srpske dostavilo na odgovor pomenuto rješenje o prihvatljivosti zahtjeva Kluba delegata bošnjačkog naroda.

Klub delegata srpskog naroda i Klub delegata hrvatskog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske nisu dali odgovor na rješenje o prihvatljivosti zahtjeva.

U odgovoru koji je na rješenje o prihvatljivosti zahtjeva Kluba delegata bošnjačkog naroda dostavila Narodna skupština Republike Srpske, pored ostalog, navedeno je: da predmetni zahtjev ni sa formalnog, ni sa materijalno-pravnog aspekta nije utemeljen na Ustavu Republike Srpske; da su neprimjereni i politički motivisani amandmani na Zakon unaprijed isključili mogućnost usaglašavanja teksta ovog zakona pred Zajedničkom komisijom Vijeća naroda i Narodne skupštine Republike Srpske; da ovakav zahtjev Kluba delegata bošnjačkog naroda predstavlja zloupotrebu instituta zaštite vitalnog nacionalnog interesa; da se isti odnosi na ocjenu ustavnosti ospornih odredbi Zakona, te poziva na obrazloženje Odluke ovog suda u predmetu UV – 2/11. Pored toga, ističu da je osnov za osporeno normiranje sadržan u tač. 6. i 12. Amandmana XXXII na Ustav, kojim je zamijenjen član 68. Ustava, prema kojim Republika uređuje i obezbjeđuje brigu o djeci i omladini, obrazovanje, kulturu i zaštitu kulturnih dobara i fizičku kulturu, te u članu 70. stav 1. tačka 2. Ustava kojom je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske, između ostalog, donosi zakone; te da se iz predmetnog zahtjeva ne vidi na koji način su povrijeđeni vitalni nacionalni interesi bošnjačkog naroda. Takođe smatraju da Vijeće naroda Republike Srpske ponovo izlazi iz ustavnog okvira kojim mu je definisan djelokrug, jer se traži preispitivanje pozitivnog zakonodavstva u smislu njegove usklađenosti sa Ustavom Republike Srpske, da se Zakon o osnovnom vaspitanju i obrazovanju odnosi na sve adresate u istim situacijama, da je anacionalan, te da nikoga ne dovodi u diskriminirajući položaj. Na osnovu navedenog smatraju da zahtjev Kluba delegata bošnjačkog naroda nije utemeljen na Ustavu Republike Srpske, odnosno da Zakonom nije povrijeđen vitalni nacionalni interes nijednog konstitutivnog naroda, pa predlažu da se zahtjev odbije kao neosnovan.

Zakonom o osnovnom vaspitanju i obrazovanju uređuje se djelatnost osnovnog vaspitanja i obrazovanja kao dio jedinstvenog vaspitno-obrazovnog sistema Republike Srpske (u daljem tekstu: Republika), osnivanje i prestanak rada ustanova osnovnog vaspitanja i obrazovanja (u daljem tekstu: škola), prava, obaveze, dužnosti i odgovornosti učenika, roditelja i zaposlenih u školi, nastavni planovi i programi, upravljanje i rukovođenje školom, obezbjeđivanje sredstava, vrednovanje kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada, nadzor nad radom škole, priznavanje svjedočanstava, te evidencija i javne isprave (član 1). Osnovno vaspitanje i obrazovanje je djelatnost od opšteg društvenog interesa, koje obavljaju osnovne škole, osnovne škole za djecu sa smetnjama u razvoju, osnovne muzičke i baletske škole, traje devet godina, obavezno je i besplatno za djecu uzrasta od šest do 15 godina, a stiče se ostvarivanjem nastavnog plana i programa propisanog u skladu sa ovim zakonom (čl. 2. i 3).

Osporenim odredbama Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju propisano je:

Član 11 – Nastava u osnovnom vaspitanju i obrazovanju izvodi se na službenim jezicima

konstitutivnih naroda, uz korišćenje oba pisma – ćirilice i latinice (st. 1), u školama se ne smije vršiti diskriminacija zaposlenog pri prijemu, imenovanju, uslovima zaposlenja, napredovanju ili u bilo kojoj odluci u vezi sa tim licem, na osnovu toga što u školi, u usmenom i pismenom izražavanju koristi bilo koji od jezika konstitutivnih naroda (st. 2), u školama se ne smije vršiti diskriminacija učenika pri upisu, učešću u aktivnostima škole ili u bilo kojoj odluci u vezi sa tim učenikom, na osnovu toga što u školi, u usmenom i pismenom izražavanju koristi bilo koji od jezika konstitutivnih naroda (st. 3), jezik i kultura nacionalnih manjina u Republici poštovaće se i koristiti u školi u najvećoj mogućoj mjeri, a u skladu sa Okvirnom konvencijom o zaštiti prava nacionalnih manjina i zakonom kojim se propisuje zaštita prava pripadnika nacionalnih manjina (st. 4), jezik i kultura nacionalnih manjina izučavaju se u okviru fakultativne nastave (st. 5).

Član 17 – Savjet ima ukupno 15 članova koji se imenuju iz reda akademika, univerzitetskih nastavnika i saradnika, profesora, nastavnika, učitelja, vaspitača i stručnih saradnika iz oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg vaspitanja i obrazovanja (st. 1), struktura članova Savjeta, po pravilu, odražava nacionalni sastav konstitutivnih naroda i ostalih (st. 2), prilikom imenovanja Savjeta obezbijediće se ravnopravna zastupljenost polova, u skladu sa zakonom (st. 3), članove Savjeta bira Vlada iz reda kandidata koje predloži ministarstvo, a u skladu sa ovim zakonom i propisima kojima se reguliše predškolsko i srednje vaspitanje i obrazovanje (st. 4), mandat članova Savjeta traje četiri godine (st. 5), isto lice može biti izabrano za člana Savjeta najviše dva puta (st. 6), Savjet bira predsjednika iz reda svojih članova (st. 7), najmanje jednom godišnje Savjet, posredstvom ministarstva, Vladi podnosi izvještaj o radu i o stanju u oblasti vaspitanja i obrazovanja (st. 8).

Član 24 – Ministar rješenjem imenuje komisiju koja utvrđuje ispunjenost uslova za osnivanje javne ili privatne škole (st. 1), ministar donosi pravilnik o sastavu i načinu rada komisije, uslovima u pogledu prostora, kadra, opreme i postupku za utvrđivanje ispunjenosti uslova za osnivanje i prestanak rada škole (st. 2), komisija je dužna da sačini zapisnik u kojem konstatuje ispunjenost uslova za osnivanje škole (st. 3), na osnovu ovog zapisnika komisije iz stava 3. ovog člana ministar rješenjem utvrđuje ispunjenost uslova za osnivanje javne ili privatne škole (st. 4), rješenje ministra iz stava 4. ovog člana je konačno i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti sudski postupak pred nadležnim sudom (st. 5).

Član 38 – Nastavni plan i program, na osnovu kojeg se ostvaruje vaspitno-obrazovni proces donosi ministar na prijedlog Zavoda (st. 1), nastavni plan i program za nastavni predmet vjeronauka donosi ministar na prijedlog nadležnog organa odgovarajuće crkve ili vjerske zajednice (st. 2), individualne obrazovne programe na osnovu kojih se ostvaruje vaspitno-obrazovni proces za darovite i talentovane učenike i učenike sa smetnjama u razvoju predlaže stručni tim škole, a usvaja nastavničko vijeće (st. 3).

Član 42 – Udžbenici i nastavna sredstva moraju zadovoljiti naučne, pedagoške, psihološke, etičke, didaktičko-metodičke, jezičke, estetske i tehničke uslove definisane zakonskim i podzakonskim propisima kojima se reguliše ova oblast (st. 1), pored uslova navedenih u stavu 1. ovog člana, udžbenici i nastavna sredstva moraju biti urađeni i usklađeni sa nastavnim programom, te primjereni uzrastu i potrebama učenika (st. 2), mišljenje o ispunjenosti ovih uslova iz stava 2. ovog člana daje Zavod (st. 3), sadržaj udžbenika mora biti u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske i međunarodnim konvencijama (st. 4), udžbenik ne smije da sadrži reklamni

sadržaj (st. 5), udžbenik može biti objavljen u štampanom i elektronskom obliku (st. 6).

Član 113 – Direktor raspisuje javni konkurs za upražnjeno radno mjesto nastavnika, stručnog saradnika, sekretara i računovođe obavezno posredstvom Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske (st. 1), konkurs za upražnjeno radno mjesto raspisuje se na određeno ili neodređeno vrijeme (st. 2), prilikom raspisivanja konkursa potrebno je navesti da li se prima pripravnik ili lice sa radnim iskustvom (st. 3), u slučaju da se raspisuje konkurs za lica sa radnim iskustvom potrebno je navesti da pravo učešća na konkursu imaju i lica iz člana 104. stav 6. ovog zakona (st. 4), prilikom raspisivanja konkursa potrebno je navesti da pravo učešća imaju i lica koja su po propisima važećim do stupanja na snagu ovog zakona ispunjavali uslove u pogledu stepena i vrste stručne spreme (st. 5), konkurs za upražnjeno radno mjesto na neodređeno vrijeme raspisuje se u slučaju kada postoji potreba za angažovanjem radnika na najmanje pola radnog vremena (st. 6), konkurs za prijem radnika na određeno vrijeme može se raspisati i za manje od $\frac{1}{4}$ radnog vremena (st. 7), radniku zaposlenom na određeno vrijeme i neverifikovanom nastavniku radni odnos na određeno vrijeme ne može prerasti u radni odnos na neodređeno vrijeme (st. 8).

Član 115 – Komisiju za prijem radnika imenuje direktor (st. 1), komisija za prijem iz stava 1. ovog člana dužna je da u roku od osam dana od dana zatvaranja konkursa sačini i predloži direktoru listu kandidata koji ispunjavaju uslove konkursa (st. 2), direktor je dužan da primi u radni odnos prvog kandidata sa liste za izbor kandidata (st. 3), ukoliko kandidat koji je prvi na listi ne prihvati ponuđeno radno mjesto, prima se u radni odnos sljedeći kandidat sa liste (st. 4), ministar donosi pravilnik o proceduri prijema, kriterijumima za prijem u radni odnos i načinu bodovanja kandidata, pri čemu se kao obavezni moraju definisati sljedeći kriterijumi: 1) vrijeme provedeno na evidenciji nezaposlenih lica, koju vodi Zavod za zapošljavanje, nakon sticanja odgovarajuće stručne spreme, 2) prosjek ocjena tokom studiranja, 3) rezultati ostvareni na intervjuu i 4) radni staž kandidata (st. 5), u slučaju da prijavljeni kandidat nije zadovoljan odlukom direktora, može podnijeti prigovor Školskom odboru u roku od osam dana od dana prijema obavještenja (st. 6), školski odbor provjerava navode iz prigovora i zakonitost sprovođenja postupka izbora i prijema kandidata i odlučuje o prigovoru kandidata iz stava 6. ovog člana (st. 7), odluka Školskog odbora je konačna i protiv nje nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti sudski postupak pred nadležnim sudom (st. 8), ako se na konkurs ne prijavi nastavnik koji ispunjava uslove iz člana 104. stav 1. tačka 1) ovog zakona i ukoliko ne postoji mogućnost angažovanja nastavnika zaposlenog u školi ili na području aktiva direktora sa nepunom normom, direktor može na određeno vrijeme primiti lice bez potrebnih uslova u pogledu nivoa i vrste obrazovanja, odnosno neverifikovanog nastavnika, a najduže za jedno polugodište (st. 9), vjeroučitelji se primaju u radni odnos na osnovu ovog zakona i uz prethodno pribavljenu saglasnost nadležne crkve ili vjerske zajednice (st. 10), ministar donosi uputstvo o angažovanju neverifikovanih lica na mjesto nastavnika (st. 11).

Član 134 - Školski odbor je organ upravljanja u školi (st. 1), Školski odbor ima sedam članova koje za javne škole u ime osnivača imenuje ministarstvo i to: 1) dva člana na prijedlog radnika škole iz reda zaposlenih, 2) dva člana u ime osnivača, 3) dva člana iz reda roditelja na prijedlog savjeta roditelja škole i 4) jedan član na prijedlog jedinice lokalne samouprave (st. 2), sastav Školskog odbora, po pravilu, treba da odražava nacionalnu strukturu učenika, njihovih roditelja, radnika škole i jedinice lokalne samouprave (st. 3), mandat Školskog odbora traje četiri godine (st. 4), svim članovima Školskog odbora prestaje mandat istekom roka od četiri godine od

dana konstituisanja školskog odbora (st. 5), član Školskog odbora u mandatu Školskog odbora u jednoj školi ne može biti biran za člana Školskog odbora u drugoj školi (st. 6), po isteku mandata, član Školskog odbora može biti ponovo biran za člana Školskog odbora (st. 7), član Školskog odbora može biti lice sa najmanje srednjom stručnom spremom (st. 8), odluke Školskog odbora su pravno valjane ako se za njih izjasni većina od ukupnog broja članova Školskog odbora (st. 9), članovi Školskog odbora ne mogu biti lica koja u školama obavljaju poslove: 1) direktora, 2) pomoćnika direktora, 3) sekretara i 4) računovođe (st. 10), predsjednika i zamjenika predsjednika Školskog odbora imenuje Školski odbor iz reda svojih članova (st. 11), članove Školskog odbora razrješava ministarstvo u ime osnivača na osnovu inicijative ovlašćenih predlagača iz stava 2. ovog člana, inicijative drugih organa u školi ili na osnovu inspekcijskog nalaza, ako se utvrdi da ne ispunjavaju obaveze iz ovog zakona (st. 12), ministar će razrješiti dužnosti pojedine članove Školskog odbora, predsjednika ili sve članove Školskog odbora, ako: 1) donosi nezakonite odluke, 2) ne donosi odluke u zakonskom roku, 3) neopravdano izostaje sa sjednica Školskog odbora i 4) nesavjesnim radom onemogućava rad Školskog odbora (st. 13), u školi u kojoj se Školski odbor ne sastaje ili zbog nepostojanja kvoruma ne može da donosi odluke, ministar imenuje školski odbor za privremeno upravljanje do konstituisanja novog Školskog odbora, a najduže na šest mjeseci (st. 14), svojstvo člana Školskog odbora prestaje istekom mandata, ostavkom ili razrješanjem (st. 15), ukoliko član školskog odbora bude razriješen dužnosti ili mu mandat prestane po nekom drugom osnovu, imenuje se novi član Školskog odbora (st. 16), da Školski odbor donosi poslovnik o radu kojim se reguliše konstituisanje Školskog odbora, izbor predsjednika i zamjenika predsjednika Školskog odbora (st. 17), rad člana Školskog odbora je dobrovoljan i ne plaća se (st. 18), ministar donosi pravilnik o radu i postupku izbora i razrješnja članova Školskog odbora (st. 19).

Član 137 – Direktor rukovodi radom škole (st. 1), za direktora škole može da bude izabran nastavnik ili stručni saradnik koji: 1) ima završen prvi ciklus studija u trajanju od četiri godine i ostvarenih najmanje 240 ECTS bodova ili ekvivalent, 2) ima najmanje pet godina radnog iskustva kao stručni saradnik ili nastavnik na predmetima koji se izučavaju u osnovnoj školi nakon sticanja diplome iz tačke 1) ovog stava, 3) nije osuđivan pravosnažnom presudom na bezuslovnu kaznu zatvora, protiv kojeg nije pokrenut krivični postupak za djela učinjena protiv dostojanstva ličnosti, morala, službene dužnosti, polnog integriteta, zlostavljanja djeteta, polnog i drugog nasilja nad djetetom ili maloljetnim licem (st. 2), Školski odbor raspisuje konkurs za izbor direktora tri mjeseca prije isteka mandata direktora (st. 3), na prijedlog ministra Vlada imenuje za direktora jednog od kandidata sa spiska iz člana 136. tačka 8) ovog zakona (st. 4), ukoliko ministar ne predloži za direktora nijednog kandidata sa dostavljenog spiska, o tome obavještava Školski odbor, koji donosi odluku o raspisivanju novog konkursa (st. 5), u slučaju iz stava 5. ovog člana Vlada imenuje vršioca dužnosti direktora, do završetka konkursne procedure za izbor direktora, a najduže 90 dana (st. 6), da mandat direktora traje četiri godine i počinje od dana stupanja na dužnost (st. 7).

U postupku ocjenjivanja da li je osporenim Zakonom o osnovnom vaspitanju i obrazovanju došlo do povrede vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda Vijeće je imalo u vidu da je: tač. 5. i 12. Amandmana XXXII na Ustav Republike Srpske, kojim je zamijenjen član 68. Ustava, utvrđeno da Republika uređuje i obezbjeđuje, između ostalog, ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i

sloboda i obrazovanje; članom 7. stav 1. Ustava utvrđeno da su službeni jezici Republike Srpske jezik srpskog naroda, jezik bošnjačkog naroda i jezik hrvatskog naroda, a službena pisma su ćirilica i latinica; članom 34. stav 1. Ustava utvrđeno da se građaninu garantuje sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti i kulture i pravo upotrebe svog jezika i pisma, kao i član 38. stav 1. i 2. Ustava prema kojem svako ima pravo na školovanje pod jednakim uslovima, a osnovno školo van je je o b a v e z n o i besplatno.

Pored toga, Vijeće je imalo u vidu da je zaštita vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda utvrđena članom 70. Ustava, koji je dopunjen Amandmanom LXXVII na Ustav Republike Srpske, kao princip zaštite određenog kruga kolektivnih prava, kao što su ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti, identitet jednog konstitutivnog naroda, ustavni amandmani, organizacija organa javne vlasti, jednaka prava u procesu donošenja odluka, obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicija i kulturno nasljeđe, teritorijalna organizacija, sistem javnog informisanja i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova delegata konstitutivnih naroda u Vijeću naroda. Takođe, Vijeće je imalo u vidu i član 5. stav 1. alineja 2. Ustava, prema kojima se ustavno uređenje Republike temelji na obezbjeđivanju nacionalnih ravnopravnosti i zaštiti vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda i vladavini prava.

Razmatrajući ovaj zahtjev Vijeće je, prije svega, konstatovalo da je u Obrazloženju Odluke o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda navedeno da Klub delegata bošnjačkog naroda smatra da sadržaj odredbi čl. 11, 17, 24, 38, 42, 113, 115, 134. i 137. Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju predstavlja povredu vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u smislu člana 1. stav 4, članova 7, 34. i člana 70. Ustava Republike Srpske, koji je dopunjen Amandmanom LXXVII alineja 6, te da su njima povrijeđena ljudska prava i osnovne slobode propisane Ustavom. Naime, kako se ističe u ovom obrazloženju, članom 11. stav 1. Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju je propisano da se nastava u osnovnom vaspitanju i obrazovanju izvodi na službenim jezicima konstitutivnih naroda, uz korišćenje oba pisma – ćirilice i latinice, što je neprihvatljivo za bošnjački narod, jer se na ovaj način krše prava Bošnjaka, kao konstitutivnog naroda kada je u pitanju naziv jezika kojim se koristi bošnjački narod, tj. bosanski jezik, da bude jednakopravan i jednako tretiran u obrazovnom sistemu, te promovisanju kulture, tradicije i kulturnog nasljeđa, odnosno da ovakvo zakonsko rješenje ne odražava identitet bošnjačkog naroda, pa ga treba dopuniti saglasno članu 7. Ustava Republike Srpske. U obrazloženju se dalje ukazuje na Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U 7/15 od 26. maja 2016. godine, kojom je utvrđeno da je prva rečenica člana 7. stav 1. Ustava Republike Srpske u dijelu koji glasi: "jezik bošnjačkog naroda" u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, te da je istaknuto da je pomenuta ustavna odredba neutralna i da sadrži pravo svakog konstitutivnog naroda i ostalih građana, pa tako i konstitutivnog bošnjačkog naroda, da jezik kojim govore nazovu imenom kojim žele, kao i na Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj 18/03), te na Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima (UN 1948), Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim

pravima (1966), Konvenciju o pravima djeteta (UN 1989), Konvenciju protiv diskriminacije u obrazovanju (UNESCO 1960) i Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (1950). Pored toga, ovaj klub navodi da se povreda vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda sastoji i u tome što spornim odredbama Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju, tj. čl. 17. i 134. nije precizirana zastupljenost konstitutivnih naroda i ostalih, članom 24. nije preciziran sastav i imenovanje članova komisije iz reda svih konstitutivnih naroda i ostalih, članom 38. nije predviđena nacionalna grupa predmeta, članom 42. nije regulisano pitanje jezika i pisma prilikom izrade udžbenika, dok čl. 113, 115. i 137. nije precizirana nacionalna struktura nastavnika i rukovodnih radnika zaposlenih u školi, te da je zbog toga trebalo ove odredbe dopuniti.

Polazeći od navedenih odredbi Ustava i Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju, te uzimajući u obzir odgovor Narodne skupština Republike Srpske na rješenje o prihvatljivosti zahtjeva Kluba delegata bošnjačkog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske, Vijeće je ocijenilo da normiranjem kao u osporenom Zakonu nije povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

Prilikom ove ocjene Vijeće je, prije svega, utvrdilo da navodi iz dostavljenog obrazloženja Kluba delegata bošnjačkog naroda ne ukazuju na povredu nijednog prava iz okvira zaštite vitalnog nacionalnog interesa bilo kojeg konstitutivnog naroda posebno, utvrđenih članom 70. Ustava, koji je dopunjen Amandmanom LXXVII na Ustav Republike Srpske. Vijeće je, takođe, utvrdilo da navodi o povredi vitalnog interesa bošnjačkog naroda u čl. 11, 17, 24, 38, 42, 113, 115, 134. i 137. Zakona, suštinski, izražavaju bojazan podnosioca zahtjeva da bi, budućom, normativnom aktivnošću organa uprave i ustanova, u okviru njihove obaveze da regulišu i obezbijede vršenje djelatnosti osnovnog vaspitanja i obrazovanja, moglo doći do ugrožavanja prava pripadnika bošnjačkog naroda na obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturnog nasljeđa. Vijeće je, nadalje, utvrdilo da se predmetnim zahtjevom ne ukazuje na konkretno zakonsko propisivanje koje vrijeda kolektivna prava bošnjačkog naroda već se ističe potreba dopune zakonskog teksta u smislu preciziranja naziva jezika kojim se služi bošnjački narod (član 11), zastupljenosti konstitutivnih naroda i Ostalih u savjetodavnom tijelu za razvoj predškolskog, osnovnog i srednjeg vaspitanja i obrazovanja i komisiji koja utvrđuje ispunjenost uslova za osnivanje javne ili privatne škole čl. 17. i 24), nacionalne grupe predmeta (član 38), upotrebe jezika i pisma u izradi udžbenika (član 42), nacionalne strukture nastavnika, stručnih saradnika i rukovodnih radnika zaposlenih u školi, školskog odbora, kao i uslova za njihov izbor i imenovanje (čl. 113, 115, 134. i 137). Dakle, u suštini podnosilac zahtjeva izražava sumnju u pogledu buduće primjene Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju. U pogledu ovih navoda Vijeće je utvrdilo da se predmetne zakonske odredbe, ali i zakon u cjelini, ne odnosi na pripadnike nijednog konstitutivnog naroda pojedinačno. Zakon, naime, ne sadrži nacionalni predznak, već se, nezavisno od njihove nacionalne pripadnosti, podjednako odnosi na sva lica koja konkurišu za člana Savjeta, Komisije, Školskog odbora, radno mjesto nastavnika, stručnog saradnika, rukovodnog radnika u školi, tako da se ove odredbe jednako odnose na prava Bošnjaka kao i na prava bilo kojeg drugog naroda. Pored navedenog, Vijeće je utvrdilo da se u konkretnom slučaju ne radi o obaveznoj proporcionalnoj zastupljenosti u javnim institucijama u Republici Srpskoj, budući da je Amandmanom LXXXV na Ustav Republike Srpske, kojim je dopunjen član 97. Ustava, utvrđeno da su javne institucije: ministarstva u Vladi Republike Srpske, opštinski organi

vlasti i okružni i opštinski sudovi u Republici Srpskoj. U konkretnom slučaju, po ocjeni Vijeća, ovakvo zakonsko propisivanje ne dovodi u pitanje mogućnost svih lica da pod jednakim uslovima realizuju, odnosno uživaju bilo koje od prava garantovanih Ustavom Republike Srpske, tako da se njime ne stvaraju uslovi za diskriminaciju pripadnika nijednog konstitutivnog naroda, niti ostalih građana. Vijeće je ocijenilo da činjenica što određeni zakon ne sadrži normativno rješenje u smislu zahtjeva Kluba delegata bošnjačkog naroda ne može biti predmet postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa, niti dovodi do povrede vitalnog nacionalnog interesa nijednog konstitutivnog naroda, pa tako ni bošnjačkog naroda. Vijeće može ocjenjivati samo postojeće odredbe Zakona, u formi i sadržini u kojoj su propisane, a moguća druga zakonska rješenja, kao i njihova buduća primjena se, sa aspekta zaštite vitalnog nacionalnog interesa kako ga utvrđuje Ustav Republike Srpske, ne mogu razmatrati. Predmetni zakon, a ni osporene odredbe ne sadrže nacionalni ni vjerski predznak, niti omogućavaju nadležnim organima i ustanovama različito postupanje u normativnom regulisanju načina i postupka ostvarivanja prava na obrazovanje, upotrebu svog jezika i pisma garantovanih Ustavom.

Pored toga, pozivanje podnosioca zahtjeva na Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj 18/03), Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U 7/15 od 26. maja 2016. godine, te pojedine međunarodne dokumente kojima su garantovana ljudska, ekonomska, socijalna i kulturna prava, prava djeteta, kao i nediskriminacija u obrazovanju, nije od značaja za odlučivanje u ovom predmetu, jer zahtjev za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa Vijeće može ocjenjivati samo u odnosu na odredbe Ustava Republike Srpske kojima su definisani vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda, kao i postupak pred ovim vijećem za njegovu zaštitu.

Saglasno navedenom, Vijeće je ocijenilo da osporeni Zakon o osnovnom vaspitanju i obrazovanju ne predstavlja povredu vitalnog nacionalnog interesa nijednog konstitutivnog naroda, u konkretnom slučaju bošnjačkog konstitutivnog naroda.

Na osnovu izloženog Vijeće je odlučilo kao u izreci ove odluke.

Ovu odluku Vijeće za zaštitu vitalnog interesa donijelo je u sastavu: predsjedavajući Vijeća Milenko Arapović, predsjednik Ustavnog suda mr Džerard Selman i sudije: Vojin Bojanić, Amor Bukić, Zlatko Kulenović, prof. dr Duško Medić i Irena Mojović.

Broj: UV-5/17
25. aprila 2017. godine

PREDSJEDAVAJUĆI
Vijeća za zaštitu vitalnog
interesa
Ustavnog suda Republike
Srpske
Milenko Arapović, s.r.